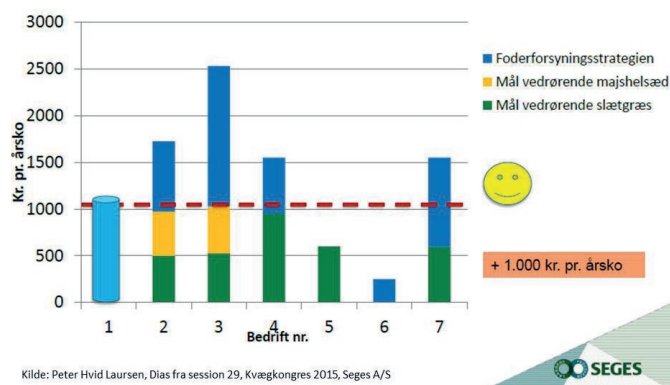

FOKUS PÅ GROVFODER ER SUNDT FOR ØKONOMIEN

Af PhD. Dorte Bossen, Technical Support, Sil-All

Godt grovfoder er en nødvendighed for at opnå en høj mælkeydelse pr. staldplads. At lave meget og godt grovfoder er i virkeligheden bare MEGET nemmere sagt end gjort. Der er lang vej fra mark til mælketank og derfor mange beslutninger som skal træffes og mange arbejdsmæssige rufter der kan justeres. Omvendt viser nye veldokumenterede resultater, at der STADIG er mange penge at hente for dem der vil gøre noget ved det (figur 1). Der er med stor sikkerhed også noget at hente for dig.

Figur 1. Stigning i dækningsbidraget pr årsko på 7 bedrifter der i en 3 årig periode har sat fokus på at optimere grovfoderproduktionen (Laursen, 2015)

Kvægbruger Ole Stampe, Kjeldgaard er bedrift nummer 3 på figur 1. Ole Stampe har 150 malkekøer og driver 125 ha. Han har hævet dækningsbidraget pr årsko med ca. 2500 kr. gennem de seneste 3 år, ved at sætte fokus på grovfoderproduktion. Af den samlede forbedring i dækningsbidraget kommer ca. 500 kr./årsko fra en målrettet indsats omkring dyrkning af græs, 500 kr./årsko fra målrettet indsats omkring dyrkning af majs mens en

grundlæggende omlægning af foderforsyningsstrategien på Kjeldgaard har bidraget med ca. 1500 kr./årsko.

Ole er ikke den eneste der har vundet noget på bundlinjen ved at sætte fokus på grovfoderproduktion. Seges A/S har med projektet Grovfoderskolen og konsulent Peter Hvid Laursen i spidsen arbejdet med i alt 7 kvægbrug hvoraf 5 har opnået en stigning i dækningsbidraget pr. årsko på 1000 kr. eller derover (figur 2). På 5 af de 7 bedrifter har optimering omkring produktionen af græs bidraget væsentligt til bedre resultater.

Lad konsulenterne hjælpe med det teoretiske

Overordnet set, er resultaterne fra Grovfoderskolen et resultat af at sætte fokus på et produktionsområde, registrere sig frem til nøgletal på området, sætte ny mål, lave handlingsplaner og gå målrettet efter at udføre de planlagte handlinger og følge op.

Ole Stampe har i løbet af en 3-årig periode valgt at sætte fokus på delområderne Etablering, Maskiner, Høst, Udbytteopgørelse og opgørelser af pris pr FEN (figur 2). Han fik hjælp af sine lokale rådgivere til at udpege indsatsområder for de enkelte år. De fleste kvægbrugere har en travl hverdag og er allerede på samme eller andre fronter i gang med at optimere produktionen. Derfor er det en god ide, at lade konsulenter gøre en del af arbejdet, når det er registreringstunge opgaver som udbytte og omkostningsopgørelser det handler om.

Gør selv noget ved de praktiske forhold

At sætte sig mål for græsensilagen kunne nemlig også handle om at mindske tab under opbevaring i silo/ markstak (figur 2). Her er den enkelte kvægbruger hovedaktør.

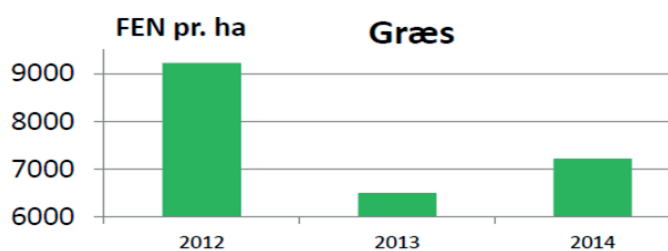
Hvis du vil styrke din produktion af græsensilage i 2015 er det tid til at begynde på handlingsplaner.

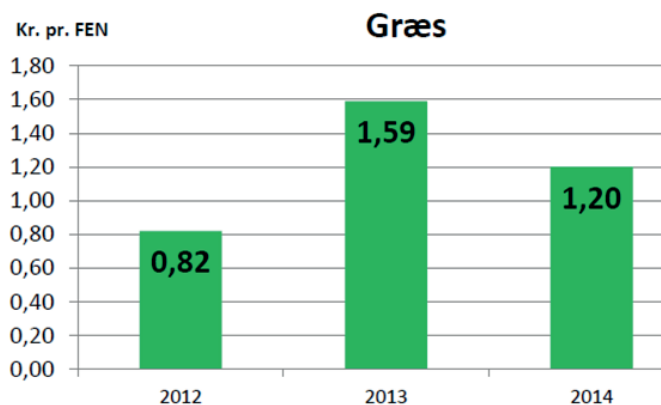
Figur 2. Der er mange forhold der spiller ind på grovfoderkvalitet og omkostningerne knyttet til grovfoderproduktion – udvælg et eller flere fokusområder og gå målrettet frem (Stampe og Mikkelsen, 2015)

Lagertab koster op til 14 øre/FEN – tror du dit lagertab kan mindskes?

Figur 3 og 4 viser hhv. det forventede udbytte af FEN/ha i græsensilage og fremstillingsprisen pr. FEN hos Ole Stampe. Der er i årene 2012, 2013 og 2014 opnået et udbytte i græs varierende fra ca. 6500 til 9000 FEN/ha. Det er tydeligt, at udbyttet har en stor betydning for fremstillingsprisen, som bliver høj når udbyttet er lavt. Det er derfor vigtigt at minimere tab.

Figur 3. Udbytte i græs hos Ole Stampe, i årene 2012-2014. (Stampe og Mikkelsen, 2015)

Figur 4. Fremstillingsomkostninger for græs hos Ole Stampe i årene 2012-2014 (Stampe og Mikkelsen, 2015)

Opbevaring i silo/markstak er et lille men meget betydningsfuldt stykke af vejen fra mark til mælketank. Det er nemlig her der nemt og tit opstår betydningsfulde tab af høstet afgrøde. Tab er ikke kun de synlige tab – i form af ensilage der skal sorteres fra og køres bort, men i ligeså høj grad de usynlige tab, der forårsages af uønskede bakterier og svampe under ensileringsprocessen, og efter genåbning. Det usynlige tab knytter sig i høj grad til forekomsten af ilt i ensilagen – jo mere ilt jo længere tid varer selve ensileringen. Det giver en større fremvækst af gær og svampe, som straks du åbner for stakken giver sig til at æde om kap med kørerne.

En undersøgelse fra 2013 (Laursen, P.H., 2013) viser et samlet lagertab i græsensilage pr. bedrift på ca. 3,5 % (varierende fra <1% til 12%). Samme undersøgelse viste at lagertabet kostede mellem 1 til 14 øre pr FEN. Forhold der gav anledning til synlige tab var:

- Tør græs ovenpå våd græs (lagkage)
- Forurenede ensilage
- Overfyldte siloer
- Dårlig komprimering – specielt i kanterne
- Lav udtagningshastighed
- Management omkring udtagning.

For at opnå en hurtig ensilering med den laveste fremvækst af uønskede bakterier og svampe skal ensilagen først og fremmest køres godt sammen. Densiteten – i form af kg tørstof pr. m³ kan i en vis udstrækning bruges som et mål for hvor godt ensilagen er kørt sammen. Sil-All vil i år i et antal danske kvægbrug lave målinger af densitet og varmeudvikling på en række danske kvægbrug, for at kaste lys over det ellers usynlige tab af ensilagen.

På ensileringsdagen: Tænk på kvalitet, kvalitet og kvalitet

Det er ikke nok at have bestilt maskinstationen til at gøre arbejdet, og du kan ikke tage for givet at der skal ensileres i år på samme måde som sidste år. Arbejdet på ensileringsdagen skal være mere dynamisk. Du vurderer om arbejdet bliver gjort som du vil, og gå i dialog med din maskinstationen om justeringer, så I sammen kommer i mål med den bedste ensilering. Det lyder banalt, men det bliver ofte glemt.

Som eksempel kan nævnes, der er ikke lige meget græs at høste på alle marker, og græsset er ikke fortørret i samme grad. Tag hensyn til det når I bestemmer hvilken snitlængde der skal arbejdes med og hvilke marker der først skal snittes. Måske kan maskinerne i stakken ikke kan følge med til at lægge græsset ud i 10 cm tykke lag og køre det godt sammen inden næste lag lægges ud. Her er det dig der skal vælge om du så vil have tykkere lag og en dårlig sammenkørt ensilage og en dårlig udnyttet silokapacitet, eller du vil betale for flere maskintimer i stakken og få din ensilage kørt godt sammen, så du minimerer tab af tørstof og minimerer fremvækst af gær og svampe. Det er også dig der vælger hvor meget der skal fyldes i den enkelte silo. Hvis siloerne fyldes højere end kanten, er det jo svært at køre ensilagen godt sammen og derfor opnås en kvalitet i de øverste lag der ikke er på højde med kvaliteten af den øvrige ensilage.